

GEAVAHANNJUOLGGADUSAT

- Lappi girjerádju lea Sámi gielddaid almmolaš girjerájuid fierpmádat.
- Lappi girjerájus leat oktasaš áššehasat ja materiálat, mat adnojuvvojit oktasaččat.
- Lappi girjerájut leat buohkaide rahpasat.
- Fierbmegirjerájus gávnnat dieđu girjerájuid materiálas ja oažžasuvvamis, girjerájuid bálvalusain ja rabasáiggiin. Fierbme girjerádju čujuhus lea lapinkirjasto.finna.fi
- Girjeráju geavaheaddjin dus lea ovddasvástádus girjerájuid materiálain, biergasiin ja sajiin.

GIRJERÁDJOGOARTA JA OVDDASVÁSTÁDUS

- Sáhtát ohat goartta, juos dus lea boastačujuhus Davviriikkas.
- Dus lea ovddasvástádus iežat girjerádjogoarttas ja dan geavahusas.
- Dus sáhttá leat dušše okta girjerádjogoarta Lappi girjerádju. Vuosttaš girjerádjogoarta lea nuvtta.
- Go ozat goartta, de don galggat duođaštit iežat identitehta.
- Girjerádjogoarta sáhttá leat fysihkalaš dehe fierbmegirjeráju elektrovnnalaš girjerádjogoarta.
- Juos don leat vuollel 15-jahkásaš dehe dutnje lea merrojuvvon fuolaheaddji, dárbbášat dáhkideaddji. Dáhkideaddji atná ávvira, ahte geavahat goartta riehta.
- Skuvla dehe eará searvvuš sáhttá oažžut searvvušgoartta, mii lea fámus jagi hávális. Searvvušgoarttas merkejuvvo ovddasvástádusolmmoš. Sus lea ovddasvástádus das, ahte goarta geavahuvvo riehta. Searvvušgoarttain eai sáhte luoikkahuvvot ealligovat, mat leat dárkkuhuvvon dušše ruovttuatnui.
- Girjerájuin leat materiálat ja bálvalusat, maid geavaheapmái don dárbbášat girjerádjogoartta lassinn PIN-koda. Don oaččut PIN-koda girjeráju bargoveagas dehe girjeráju fierbmebálvalusas.
- Ilmmut iežat oktavuohtheadieđuid rievdamis girjerádju.
- Juos du goarta láhppo, ilmmut das girjerádju. Láhppon goarta biddjojuvvo geavahangildui, man sáhtát burgit go duođaštat iežat identitehta. Sáhtát maid háhkat ođđa girjerádjogoartta láhppon goartta sadjái, goas boares áššehasdovdaldat duššaduvvo.

LUOIKKAHEAPMI

- Luoikkaheapmái dárbbášat Lappi girjeráju girjerádjogoartta.
- Luoikanáiggi sáhtát jearrat girjerájus.
- Don sáhtát ođasnuhttit luoikama 5 háve, juos soames eará ii leat várren seamma materiála dehe juos dus ii leat luoikkahangiellu. Ođasnuhttimis sáhttet leat maid eará ráddjehusat.
- Luoikamiid mearri sáhttá leat ráddjejuvvon.
- Don it sáhte luoikkahit juos:
 - du goarttas leat mávssut 10 euro dehe eanet
 - du goarttas lea luoikkahangiellu
 - du goarta lea boarásnuvvan.
- Juos du háliidan materiála ii leat Lappi girjerájus, dat sáhttá dingojuvvot dutnje gáiddusluoikamin eará girjerájuin. Gáiddusluoikamiin lea máksu.
- Ealligovaid ja spealuid luoikamiin doahttaluvvojit ahkerájit. Ahkerájiid lea mearridan KAVI, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (sámás: Álbmotlaš audiovisuála instituhtta).

MÁHCAHEAPMI

- Máhcat luoikama mañemusat earrebeaivve.
- Don sáhtát máhcahit iežat luoikama maid máhchanluŋkii. Girjerájus ii leat goitge ovddasvástádus materiálas, mii lea máhcahuvvon luŋkii.
- Juos guođát materiála máhchanluŋkii, dat máhcahuvvo go girjerádju lea čuovvovaš háve rabas.
- Sáhtát máhcahit materiála man beare Lappi girjerádju. Biergasat galget máhcahuvvot dan girjerádju, gos dat leat luoikkahuvvon.
- Don sáhtát dingot iežat šleađgabostii dieđu, ahte luoikamiid earrebeaivi lea lahka.

VÁRREHUS

- Lappi girjerádju materiála várren lea nuvttá.
- Go várrehus lea boahmán girjerádju, de don oaččut boahtrinilmuhusa. Ilmmuhusas mitaluvvo, man rádjái materiála galgá vižžojuvvot.
- Sáhtát šluhttet iežat várrema dassázi, go du várren materiála leat manname du válljen viežžanbáikái.

MÁVSSUT

- Buot girjerájuin lea nuvttá:
 - girjeráju iežas materiálad atnu
 - luoikkaheapmi ja várren
 - neavvun ja diehtobálvalus
 - girjeráju wlan-fierpmi atnu
 - girjeráju áššehasmašiiinnaid atnu.
- Máksu sáhtta leat:
 - girjerádjogartta ođasnuhttimis
 - kopieremis ja čáliheamis
 - sajiid ja biergasiid várremis
 - luoikamiid máhcaheami maŋnoneamis
 - vieččakeahtes várrema máksu
 - kgáiddusluoikkaheamis Sámi girjeráju olggobealde.
- Juos dus leat mávssut 10 euro dehe eanet, oba vealgi galgá máksojuvvot ovttatmano.
- Juos don it máhcat luoikama earrebeavvi rádjái, girjerádj sádde guokte muittuhusa mávssuin.
- Juos don it máhcat luoikamiid muittuhusain fuolakeahhtá, dutnje sáddejuvvo rehket máhcaheantes materiálas.
- Girjerádj bearrá rehkega fuolaheaddjis vuolle 15-jahkásačča luoikamiid, mat eai leat máhcahuvvon. Seamma guoská daid olbmuid, maida lea merrojuvvon ovddasvástádusolmmoš.
- Juos rehket báhcá mávssekeahhtá, girjerádj sáhtta sirdit ášši bearranfitnodaga dikšuma várás. Dan maŋnel luoikan ii sáhte šat máhcahuvvot girjerádjui. Bearramis gártet utnje lassigolot. Mávssut, mat čoggojit dutnje sáddejuvvon ilmmuhusain, berrojuvvojit, vaikko it livčče ožžon ilmmuhusaid ákkaid mielde, mat eai boađe girjerájus.

MATERIÁLA BUHTTEN

- Sáhtát dikšut áššiid muhtin girjerájuin aitosáš rabasáiggiid olggobealde iešdoaimmaáiggis.
- Lešdoaimmaáiggis girjeráju geavahusa gusket seamma njuolggadusat go earáge girjeráju geavahusa.
- Gielddain sáhttet maid leat eará girjeráju iešdoaimbi atnima njuolggadusat dehe ráddjehusat.
- Juos rihkut njuolggadusaid, sáhtát massit vuoigatvuođa girjeráju atnui iešdoaimmaáiggis.
- Go čálihuvat sisa iešdoaimmaáiggis dus lea ovddasvástádus maid eará uksarahpamiin sisa boahtti olbmui ja sin vejolaččat dagahan vahágiin.

LUOIKKAHANVUOIGATVUOĐA MASSIN

- Massát iežat luoikkahanvuoigatvuođa, juos
 - dus leat mávssut 10 euro dehe badjels
 - máhcaheantes materiálas lea sáddejuvvon rehket.
- Luoikkahangiellu nohká go don mávssát iežat velggiid dehe máhcahat materiála, mas lea sáddejuvvon rehket.

GEAVAHANVUOIGATVUOĐA MASSIN

- Girjerádj lea buohkaid oktasaš sadji.
- Vai buohkat loavttá girjerájus, de buohkat fertetit doahhtalit girjeráju njuolggadusaid.
- Girjerájus galgá maid meannudit nu, ahte ii muosehuhte earáid.
- Bargoveahka oážžu mearrat áššehasa vuolgat, juos son láhte unohasat.
- Juos don rihkut girjeráju geavahannjuolggadusaid, don sáhtát massit iežat vuoigatvuođa geavahit girjeráju.
- Geavahangiellu sáhtta mearrat guđege girjeráju hoavda dehe eará ovddasvástádusolmmoš. Geavahangiellu sáhtta bistit 1–30 beavvi.
- Ovdal go giellu addojuvvo, giellu oážžus lea vuoigatvuohta mitalit iežas oavila áššis. Geavahangiellu lea čálalaš.

DIEHTOSUODJI

- Lappi girjerájuin lea oktasaš áššehasregisttar. Lappi girjerájuid diehtosuodječilgehus lea oážžunsajis girjerájuin ja girjeráju fierbmebálvalusas.
- Lappi girjerádjui gullet čuovvovaš giellu girjeráju: Eanodat, Anár, Giemajávri, Giepma, Giemaeanan, Gihttel, Kolari, Muoná, Pelkosenniemi (Soabbada girjerádjui), Pello (Duortnosleagi girjerádjui), Posio, Ranua, Roavenjárga, Salla, Suovvaguoka (Soabbada girjerádjui), Simo, Soađegilli (Soabbada girjerádjui), Tervola, Duortnus, Ohcejohka (Pedar Jalvi girjerádjui), Badjeduortnus (Duortnosleagi girjerádjui) ja dasa lassin museaid ja skuvllaid girjeráju.
- Dát geavahannjuolggadusat gusket buot girjerájuid, mat gullet Lappi girjerádjui. Geavahannjuolggadusat leat vuoimmis 2.9.2022 rájes doaisttázi.